

**УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА “ЧАСТНОПРАВНИ НАУКИ”**

**УТВЪРЖДАВАМ,
ЗАМ.-РЕКТОР ПО НИД и МС: /п/**

/доц. д-р Михаил Мусов/

ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за конкурс за докторантура в УНСС

по докторска програма „**ТРУДОВО ПРАВО И ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ**“

Част I ИЗПИТНИ ТЕМИ

I. ТРУДОВО ПРАВО

ПРЕДМЕТ И МЕТОД НА ТРУДОВОТО ПРАВО. ИЗТОЧНИЦИ НА ТРУДОВОТО ПРАВО (понятие и видове; структура и съотношение, специфични източници на трудовото право)

ОСНОВАНИЯ ЗА ВЪЗНИКВАНЕ НА ТРУДОВО ПРАВОТНОШЕНИЕ (понятие, видове, страни по трудовия договор, сключване, съдържание и недействителност на трудовия договор, процедура за провеждане на избора и конкурса, възникване на трудовото правоотношение от избор и конкурс, договорни елементи в съдържанието на правоотношението)

ИЗМЕНЕНИЕ НА ТРУДОВОТО ПРАВОТНОШЕНИЕ (понятие, основания, правна същност и последици)

РАБОТНО ВРЕМЕ И ПОЧИВКИ (понятие и видове)

. **ОТПУСКИ** (понятие, видове, ред за ползване)

. **ДИСЦИПЛИНАРНА ОТГОВОРНОСТ** (понятие, съдържание, основание, дисциплинарно производство)

ИМУЩЕСТВЕНА ОТГОВОРНОСТ НА СТРАНИТЕ ПО ТРУДОВОТО ПРАВООТНОШЕНИЕ. ИМУЩЕСТВЕНА ОТГОВОРНОСТ НА РАБОТНИКА ИЛИ СЛУЖИТЕЛЯ (понятие, видове, съдържание, основание, правна същност, ред за осъществяване). **ИМУЩЕСТВЕНА ОТГОВОРНОСТ НА РАБОТОДАТЕЛЯ ЗА ВРЕДИ ОТ ТРУДОВА ЗЛОПОЛУКА И ПРОФЕСИОНАЛНО ЗАБОЛЯВАНЕ** (понятие, правна същност, основания, размери)

ТРУДОВО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ (понятие, правна същност, закрила на изплащането на трудовото възнаграждение)

ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ТРУДОВОТО ПРАВООТНОШЕНИЕ. ОБЩИ ОСНОВАНИЯ. ПРЕКРАТЯВАНЕ ОТ РАБОТНИКА ИЛИ СЛУЖИТЕЛЯ (с предизвестие; без предизвестие)

0. УВОЛНЕНИЕ (с предизвестие; без предизвестие); **ПРЕДВАРИТЕЛНА ЗАКРИЛА ПРИ УВОЛНЕНИЕ** (понятие, проявления, действие)

ПРАВНА ЗАЩИТА СРЕЩУ НЕЗАКОННО УВОЛНЕНИЕ (понятие, видове искове, последици)

. ТРУДОВИ СПОРОВЕ (понятие, видове, процедури за уреждане на трудовите спорове)

II. ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

1. ПОНЯТИЕ И ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩЕСТВЕНОТО ОСИГУРЯВАНЕ (осигурителни отношения, основни понятия в осигурителното право, система на общественото осигуряване – социално осигуряване; здравно осигуряване)

2. ОСИГУРЕНИ СОЦИАЛНИ РИСКОВЕ (понятие и видове)

3. ОСИГУРИТЕЛНИ ПРАВООТНОШЕНИЯ (понятие, видове, страни, съдържание, възникване и прекратяване)

КРЪГ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА.

КРАТКОСРОЧНО ДЪРЖАВНО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ (осигурени рискове, видове обезпечения, ред за предоставяне)

. ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ ПО ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ (понятие, основни общи правила за пенсиите, видове пенсии, пенсионно производство)

. ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ И ДОПЪЛНИТЕЛНО ДОБРОВОЛНО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ (понятие, предназначение, правен режим)

. ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ (понятие, предназначение, видове, осигурени рискове, здравноосигурителни престации)

Част II

НАЧИН НА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПИСМЕНИЯ КОНКУРСЕН ИЗПИТ ЗА ПРИЕМ НА ДОКТОРАНТИ

Писменият конкурсен изпит за прием на докторанти по научната специалност „Трудово право и обществено осигуряване“ се провежда в два модула с общо времетраене 4 часа.

Първият модул от писмения конкурсен изпит за прием на докторанти се провежда като тест с 30 въпроса, всеки от тях с по 5 варианта на отговор, от

които само 1 верен. Методиката на оценяване е следната – за всеки грешен отговор се намаляват 0,35 стотни от максималната оценка. Например при един грешен отговор оценката е 5,65; при два грешни отговора – 5,30; при три грешни отговора – 4,95; при четири грешни отговора – 4,60; при пет грешни отговора –

Вторият модул се състои в написването на научно есе – академичен текст с обоснована и аргументирана защита на теза по значим научен проблем. При оценяването на есето се взема под внимание не само познаването на съответния проблем, на научната литература по него и на различните становища, но и способността за аналитично мислене, за интерпретиране на правната уредба и на съдебната практика (доколкото има такава), евентуално – за формулиране на предложения *de lege ferenda*. Оценява се също така стилът на изложението, яснотата на изказа, използването на специфичната юридическа терминология, умението да се полемизира коректно и убедително с авторите, с чието мнение кандидатът не е съгласен, умението за аргументиране на авторовите тези.

Примерни теми за есе:

1. Специфични източници на трудовото право.
2. Имуществена отговорност на работодателя по чл. 200 КТ.
3. Закрила на изплащането на трудовото възнаграждение.
4. Нетипични трудови правоотношения.
5. Относно кръга на осигурените лица.
6. Осигурителни права при осиновяване.
7. Наследствени пенсии.
8. Някои актуални проблеми на пенсионното осигуряване и възможности за тяхното решаване.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Трудово право

A. Основна литература

Василев, Ат. Трудово право, Бургаски свободен университет, 1997.

Мръчков, В. Трудово право, X прераб. и доп. изд., С.: Сиби, 2018.

Мръчков, В. Коментар на Закона за уреждане на колективни трудови спорове, С.: Сиела, 1994.

Мръчков, В., Средкова, Кр., Василев, Ат., Коментар на Кодекса на труда, XI прер. и доп. изд., С.: Сиби, 2013.

Средкова, Кр. Трудово право. Обща част. С.: УИ „Св. Кл. Охридски”, 2010.

Средкова, Кр. Трудово право. Специална част. Дял I Индивидуално трудово право. С.: УИ „Св. Кл. Охридски”, 2011.

B. Допълнителна литература

Василев, Ат. Обезщетения по трудовото правоотношение, С.: Сиби, 1997.

Василев, Ат. Имуществена отговорност на работодателя за вреди от трудова злополука и професионално заболяване, С.: Интерюс, 1997.

- Милованов, Кр.**, Трудов договор – сключване, изменение, прекратяване, С., 1993.
- Мръчков, В.**, Правна защита срещу неправилно уволнение, С.: БАН, 1971.
- Мръчков, В.**, Българско трудово законодателство и международните трудови конвенции и препоръки, С.: Наука и изкуство, 1978.
- Мръчков, В.**, Колективни трудови спорове и правото на стачка, С.: УИ „Св. Кл. Охридски”, 1992.
- Мръчков, В.** Международно трудово право, С.: Сиби, 2000.
- Мръчков, В.** Субективно право и субективни трудови права. С.: Сиби, 2017.
- Мингов, Ем.** Прекратяване на трудовия договор на общи основания, С.: Сиби, 2004.
- Радоилски, Л.** Трудово възнаграждение. С.: УИ „Св. Кл. Охридски”, 2008.
- Средкова, Кр.** Правен режим на работното време. С.: УИ „Св. Кл. Охридски”, 1995.
- Топалов, М.** Работодателят като страна по индивидуалното трудово правоотношение, С.: Сиби,

2. Осигурително право

A. Основна литература

- Мръчков В.** Осигурително право, VI изд., С.: Сиби, 2014 г.
- Средкова, Кр.** Осигурително право, V изд., С.: Сиби, 2016 г.
- Койчева, Р.** Осигурително право – част I. ДОО, С.:ИК на УНСС, 2020г.

B. Допълнителна литература

- Ангушева, В.** Понятието „трудова злополука”- В: Годишник на СУ, Юрид. факултет, кн. 1/1976
- Генова, Я.** Осигурени лица в ДОО, С.: Сиела, 2010.
- Койчева, Р.** Наследствени пенсии, С.: АВАЛОН, 2009.
- Койчева, Р.** Социално осигуряване на майчинството, С.: АВАЛОН, 2012.
- Мингов, Ем.** Обезщетения при временна неработоспособност, С.: Сиби, 2002 г.

**РЪКОВОДИТЕЛ КАДЕДРА
“ЧАСТНОПРАВНИ НАУКИ”:** /п/